

TOUHA PO RODINĚ

MUDr. Pavel Biskup

Dětský domov, Strančice

Často se setkávám s velkými rozpaky nad tím, jak vlastně náhradní rodinná péče v Čechách funguje. Nejasnosti mají jak laici, tak i profesionálové, které péče o děti živí. Pokusím se, na klasické kazuistice bezdětného páru, který touží po dítěti, čtivě ukázat, jak cesta k dítěti v náhradní rodinné péči vypadá.

Pediatr. pro Praxi, 2006; 2: 117

Budeme jim říkat třeba Adam a Eva. Na jménech stejně nesejde. Skutečností je, že osudy jim podobných jsou vždy téměř stejné. Sedí naproti mně a vypráví svůj příběh:

„...chodili jsme spolu tři roky. Bylo nám prostě spolu dobře. Rozuměli jsme si a měli pochopení jeden pro druhého. Spojovaly nás společné zájmy. Jezdili jsme na kolech na výlety a s partou kamarádů jsme sjížděli řeky a říčky. Na svatbu nám přišla spousta známých. Měli jsme velkou radost, co přátel máme a že jsme jimi obklopeni. Spokojeně jsme žili v novém bytě až do doby, kdy jsme pocítili, že naše touha mít děti zůstává nevyšlyšena. Přátelé nás sice utěšovali, že vše chce svůj čas, že máme být trpěliví. Ale podvědomí neporučíš. Každý pohled na malé děti, jejich smích, pláč, jejich pohyb a radostný rej v nás probouzel zatím nepoznaný cit. Jak rádi bychom vyplnili náš čas a život péčí o dítěátko. Vždyť i naši rodiče se těšili na to, že přivínou vnouče. Naše rozhovory doma se začaly otáčet k otázkám – kde se stala chyba? Je to vůbec pravda, že my dva nemůžeme mít děti? Vždyť po ničem netoužíme tolik, jako stát se rodiči! Nakonec, abychom měli alespoň nějakou jistotu, podstoupili jsme oba dva specializované vyšetření. Opět jsme se nedozvěděli nic, co by nás definitivně utvrdilo v tom, že spolu nikdy děti mít nemůžeme. Nekonečné diskuze o tom, co dál, ukončilo naše náhodné setkání s manželi, kteří již mají řadu let ve své péči dvě nevlastní děti. Nechlubili se tím, ale také nic nezatajovali. Bylo cítit, že jsou jako rodina šťastni. Vyprávěli nám, co prožívali, co zkusili, kolikrát byla manželka na umělém neúspěšném oplodnění a jak i jim pomohlo v rozhodnutí náhodné setkání s rodinou, která si vzala do své péče opuštěného chlapce.

Od tohoto setkání jsme se začali více zajímat, co to vlastně náhradní rodinná péče je. I naše rodiče byli do těchto rozhovorů zapojeni“.

Již, již jsem si říkal, že jejich vyprávění v tomto okamžiku přeruším. Myslel jsem si, že je vhodná

chvilka zeptat se Adama a Evy, jak na ně toto setkání zapůsobilo. Mnohé totiž následně odradí vyslovená administrativní složitost úředních postupů a určitě též doba čekání na dítěátko. Ta je určitě delší nežli u normálně probíhajícího těhotenství s porodem.

Ani mi nedávají šanci zasáhnout je otázkou a horečně pokračují ve vyprávění:

„...a pak, po tomto setkání, vše u nás doma dostalo rychlý spád. Na našem městském úřadě jsme od sociální pracovnice dostali formulář pro žadatele o náhradní rodinnou péči. Dokonce nám s jeho vyplněním i pomohla. Následně nás navštívila doma, aby viděla, jak žijeme. Opět nám v klidu vysvětlila všechny možnosti náhradní rodinné péče a odpověděla na naše četné dotazy. Ani jsme netušili, co vše se nám v mysli nahromadilo. Těch otázek a pochybností. Jak velké dítě máme chtít? Holčičku či chlapečka? Máme jít do adopce a nebo pěstounské péče, ve které budeme riskovat setkání s biologickými rodiči našeho drobcečka? A bude to dítěátko určitě zdrávo? Co když matka brala drogy, co když měla nějakou genetickou vadu? Co jeho rodiče? Mohou se dozvědět, že jejich dítě je u nás? Jak dlouho budeme čekat? Kdy máme našemu dítěti říct, že není naše?

Po několika týdnech jsme byli pozváni do krajské poradny pro náhradní rodinnou péči. Zde jsme se setkali se zkušeným psychologem a dalšími sociálními pracovníci. Opakovaně jsme s nimi jednali a sestavovali mozaiku celé naší další cesty za touženým dítětem. Dokonce jsme s mužem absolvovali psychologické testy. Bylo to docela zajímavé, neboť jsme poznali jeden druhého ještě více. Součástí naší přípravy na rodičovství byla i účast na kurzu pro žadatele o náhradní rodinnou péči. Protože se odehrával o víkendech, měli jsme možnost poznat další páry, které byly s námi zařazeny mezi žadatele. Na kurzech nám zevrubně vysvětlil dětský psycholog, sociální pracovníci a dětský lékař všechny důležité kroky, jimiž děti, které jsou mnohdy dočasně umístěny v kojeneckých ústavech a dětských domovech,

procházejí. Jak jsou důkladně vyšetřovány a sledovány, aby se podařilo zachytit jejich sebemenší zdravotní riziko. Slyšeli jsme i o úskalích, která nás mohou potkat po převzetí dítěátka do naší péče. Velice povzbudivé bylo setkání s manželským párem, který již má v náhradní rodinné péči několik dětí. Mnohé, co nám odborníci přednášeli, potvrzovali a mnohdy nám situace vysvětlili pomocí vlastních životních příběhů. Byli jsme oba překvapeni důkladností a otevřeností, s jakou nám všichni odpovídali na naše nekonečné dotazy. Máme oba pocit, že jsme byli dobře informováni a že jsme si vědomi mnoha starostí, které nás v životě s nevlastním dítětem čekají. Účast na kurzu byla přínosná i z toho důvodu, že nás vzali na návštěvu dětského domova, kde jsme na vlastní oči viděli péči o děti, které nesmí nebo nemohou být ve vlastní rodině a čekají na „náhradní“ rodiče.

Teď již víme, že se musíme obrnit trpělivostí. Víme, že v některém zvláštním dětském zdravotnickém zařízení se podaří vytipovat dítě, které bude naše. Ale před tím se musí ještě sejít na krajském úřadě poradní sbor pro náhradní rodinnou péči. Pak již budeme čekat na telegram nebo telefon, kdy nám sociální pracovníci krajského úřadu oznámí, kam se můžeme rozjet na naše budoucí dítě podívat. Trpělivě čekáme, víme, že ten okamžik se blíží...”

Zde vyprávění Adama a Evy končí. Co všechno je čeká? To už bude psát život stejně, jako píše každému z nás, rodičů. Jen začátek rodičovství mají jiný. Na tento životní krok jsou však oba dobře připraveni. Vědí, na koho se mohou v nesnázích obrátit a které odborníky a kdy mají oslovit. Záleží jen na tom, aby měli štěstí a ve svém běžném, každodenním životě je takzvaná většinová populace nepozorovala skrz prsty a umožnila jim žít jako každé jiné fungující rodině.

MUDr. Pavel Biskup

Dětský domov, 251 63 Strančice
e-mail: ddstrance@ri.ipex.cz